

31 tháng 4

Hướng Tây Bắc mây mù quần tụ trên những ngọn đồi trọc. Âm u đè nặng một vùng không nắng, cô lại cái im sững đĩnh người. Tĩnh lặng bị xé toạt ba chừng bảy đổi bằng chuỗi tiếng nổ lục đục bên kia núi vọng về, cơ hồ đó là sấm sét ám ức ho sau trần mây đục, báo hiệu một cơn giông, gần kề. Nháng lửa.

Hướng Đông gió yếu hơi chẳng tải về mùi muối mặn biển. Sóng tuồng cũng hấp hối thôi hăm hờ vào bờ vỗ về. Tuy xa, nhưng muôn năm đụn cát trắng chập chùng làm biên giới kia vẫn làm đau mắt khi nhìn ra, nó tựa một tấm gương nằm giữa mình để thu cất ánh mặt trời rồi phản quang, cay nghiệt giữa những trưa hè có gió Lào sạm mặt thổi qua. Đôi khi bất bình điều gì, dù trời yên biển lặng,

cát trắng ngoài đó vẫn luông tuông vào rãi cái bạc màu của nó lấm lem con lộ hắc ín mỗi mòn trong hoang vu.

Hướng Nam lùi sâu hai mươi cây số là thành phố đang hoảng loạn đêm không xong bao thất thoát thiệt thòi. Bài toán trừ đơn giản nhưng kết quả vẫn là đồ vỡ chẳng tài nào nắm bắt. Thành phố đó tự hào là nơi có nhiều trường học nhất và tính đồ đồng, cứ mười cư dân thì trong đó có tới bảy người liên hệ tới chuyện sách đèn. Thống kê kia đã đổi thay khi mà phương Bắc chẳng khi nào im tiếng súng. Phương trình toán học vẽ ra chữ cung và cầu mà văn chương gọi là xếp bút nghiêng theo việc binh đao. Hiện tại tất cả trường học trong kia đều đã đóng cửa, những chiếc xe đồ chạy suốt đã nèm cứng người lần lượt Nam tiến chẳng mong ngày trở lại. Quốc lộ 1 oằn thân hứng chịu cơn địa chấn bất thường, đèo cao núi cả hoảng loạn chim muông, cây cối run thân và người chạy qua mặt cát không ra giọt máu.

Ở giai đoạn này, đường sống chỉ duy một lối: Xuôi Nam. Toàn cả đi vô mà không có đi ra. Luật lệ giao thông thôi hiện hữu, tuy vậy đoạn đường một chiều kia vẫn còn lấm kẻ điếc không sợ súng phá lệ. Họ đi ngược chiều trong đơn lẻ và đón nhận những tay vẫy, những trông lui với môi cười thâm lặng, những mắt nhìn đong đầy lời tiễn biệt vô ngôn. Khăn ai đang chậm nước mắt cay bụi đường vụt dong lên, vung vẩy tựa lá cờ trắng nhỏ nhoi, yếu đuối trước cuộc chơi sớm nhìn nhận một cháy túi.

GMC được lệnh dừng lại bên ruộng lúa nứt nẻ màu hoàng thổ. Đoàn xe nằm ụ để lính tráng đồ quân. Tiểu đoàn vừa làm bài toán cộng và kết quả thất lòng tất yếu là chẳng đủ số quân. Xin hãy đừng làm bằng báo cáo tổn thất, chúng tôi đã nhặt nhanh đã tom góp đã thu vén đã hốt bạc lẻ để chơi cho tới ván bài cuối. Chơi hết rác, chơi tapis. Hãy hiểu thế. Nhiệm vụ của chúng tôi là thế. Bởi chúng tôi sống với thứ định nghĩa chẳng giống ai: Súng là vợ, đạn là con.

Sau khi kiểm tra lại vợ con, chúng tôi ôm vợ con vào lòng để dàn trải đội hình ra. Tiểu đoàn có hơi ô hợp nhưng do quen với áo trận giày saut chúng tôi thích ứng nhanh với hoàn cảnh. Xập xám chướng thì bạn được chia 13 lá bài nhưng chúng tôi có cách “binh” với 10 lá. Trung đội trưởng nói: Liệu cơm mà gấp mắt nghe em út. Em út thưa: Biết rồi, khổ lắm, nói mãi! Và em út khom lưng đi hàng dọc bên hai vệ đường. Đường trống trải, đường không gió, đường nắng nôi, đường im vắng. Chó không chạy rong, gà thôi tục tác, heo chẳng ụt ịt, trâu bò cũng hoà lẫn trong dòng người tìm về đất sống phương Nam.

Những viên đạn thầy đều lên nằm chờ một kích hoả để thoát khỏi những đường khương tuyến xoắn trong nòng. Nác an toàn đã thôi khoá, từ vạch bán tự động được chuyển qua ngắc tự động. Con vợ M16 chưa một lần ngoại tình nhưng giờ đây em đã nhan sắc tàn tạ. Đầu lạ gì khi chính anh cũng đang đầu bù tóc rối. Tới

bao giờ thì đôi ta ly dị nhau? Một đôi khi tình yêu mà sắc son thủy chung quá cũng đáng phàn nàn. Em ơi, có ai ăn đờ ở kiếp với súng đạn đâu? Máu lửa thế có nước phá hại hạnh phúc của kẻ khác. Nhưng em ạ, trong giờ phút này đây chúng ta mong cầu một gắn bó không dờn dỗi. Đi qua độc đạo trước mắt chúng ta sẽ phải như hình với bóng, anh sẽ nâng niu em cho tới lúc sức tàn lực kiệt. Một trong hai, kẻ phản bội chính là anh chứ em vô can. Hãy tha thứ nếu anh sớm bỏ cuộc. Buông em ra mà lòng anh vô vàn đớn đau, xin em hiểu thấu.

Đến chiều tiểu đoàn dừng lại, trú quân vào những vị trí xét thấy vững chãi. “Ông thầy” nói: Bọn mình nằm đợi bắt tay với Thủy quân lục chiến ngoài kia rút vào mới nắm được tình hình. Trước mắt phải bảo đảm là trong vòng chu vi 5 cây số vuông luôn “sạch sẽ”. PRC-25 nắc lên từng hồi, rè rè tần số liên lạc kêu nhát gừng sau lưng thằng truyền tin. Thằng Một ra ngoài kia nằm trông chừng, thằng Hai ém phía này... Giọng ông thầy đục, mắt vẻ quả quyết. Một tấm bạt dùng che nắng mưa và chủ nhân hiểu thấu cái tạm bợ vá vúi nọ chẳng đủ ấm đầu. Mưa sẽ tạt, nắng sẽ rọi chiếu, xuyên thấu. Đành vậy, kẻ nghèo khó vẫn biết cách cầm cự với bao nỗi cơ hàn.

Chỗ thằng Một nằm là con đường đất thẳng góc quốc lộ, nó sẽ dõi mắt dòm ngó động tĩnh những gì có thể hiện ra sau lũy tre làng bởi tiểu đoàn không muốn bị chọc nhột ở mạn sườn. Mùi đất thì ở đâu cũng giống nhau, ở cái độ ẩm nó mơn man trao gởi đi kèm với mùi nồng cổ hữu. Đất ở đây khác, lạnh tanh, khô nhám và thỉnh thoảng nó dấy lên cơn động kinh, run bần bật.

Tôi nhập ngũ như vậy là đúng một năm. Một thằng lính làm bầm. Tôi chưa từng đụng trận, chưa đánh đấm cho thật đàng hoàng. Điều nó phân trần được chứng thực qua quân phục sạch nước rửa rửa mới lấy ra từ kho quân nhu. Mà vợ con gì chưa? Đứa nằm bên cà khịa. Thời giờ đâu ra, eo hẹp mọi thứ. Con vợ tao vẫn rửa xả: Đồ ăn không trông nòi, ngồi không trông hướng. Đù mẹ, chả biết giờ này em ẵm con thơ trôi giạt tới đâu rồi!

Thằng thứ ba ngựa miệng: Khi lòng mình vướng bận nhiều điều e súng cũng trở ngại tác xạ. Mà nói vậy là có ý gì? Ý của tao là Bắc quân chúng luôn hơn mình ở chỗ máu lạnh. Một đứa hiếu thảo gia đình đông vui liệu có thắng được thằng bụi đời cù bơ cù bất chẳng? Câu hỏi ném ra thu về được một khoảng lặng. Họ không nói có lẽ vì bận moi thuốc lá ra mời nhau. Súng là vợ đạn là con, vậy thì rượu và thuốc lá? Chưa nghe ai định nghĩa nó, bởi bảo đó là thần dược thì chắc vấp phải sai lạc. Thôi, cứ khoan vùng và yên trí điều này: Thuốc lá là người bạn đồng minh không bao giờ tháo chạy. Nó giúp ta lảm thừ mà đơn giản nhất, ta đỡ nhát mồm khi hoá thân làm một con ma.

Ông như kiểu người Bắc di cư? Ừ, bố mẹ tôi vào Nam năm 54 và giấy thế vì khai sinh của tôi ghi chú sanh ở Sài Gòn. Sẵn, tôi cũng nói ra cái ý nghĩ vẫn đến trong tôi, nếu tôi bắn chết người anh ruột của mình có mặt trong toán quân đối

phương, điều đó có bình thường không? Địt mẹ có gì bất bình thường ở đây đâu? Chia phe ra đánh nhau, cái kết quả duy nhất là một trong hai phải chết, nguyên tắc là vậy, diễn tiến là thế, chuyện đời nào có éo le! Ừ, nói cho ngay chúng tôi tuy là anh em cật ruột mà đâu có biết mặt mũi nhau. Thấy nón cối thấy tai bèo ắt phải nổ súng. M-16 mà ngu ngơ thì bị thằng AK-47 nó lia cho. Chết, làm sao hiểu ra “đời là gì”?

Đời không là gì cả khi tôi nằm đây. Đầu óc tôi từng gấp nếp rồi nùi nhưng giờ này nó bị ủi thẳng ra, sạch lau ly như trang giấy trắng. Thằng hoặc ảnh hình một người con gái thoáng vụt qua trong trí, có vẻ diều cợt khiến tôi hoài nghi, mình còn tơ tưởng tới cô ta sao? Người con gái đó đã phụ bạc quay lưng, tôi thi hỏng tú tài một, tôi vào quân trường và giờ này tôi làm tiểu đội trưởng. Tôi nghe ba thằng lính thuộc cấp trò chuyện, nghĩ tới một định luật mà thượng đế đã bày ra, rằng chúng ta mỗi người phải khác biệt kẻ khác, từ vóc dáng mặt mày tính tình lý trí cho tới hoàn cảnh sống, những rủi may mà chúng hứng chịu, chẳng trùng lẫn. Ngay cả khi về đích cuối, cái chết đón chào cũng đơn lẻ cá biệt, không ai giống ai. Chỉ một viên đạn bắn sể khi cắm vào đích, có đũa vật mình nằm úp mặt, có đũa dang tay ngửa mặt lên trời, có đũa chết ngồi, có đũa vắt thân qua giao thông hào, có đũa tự chôn mình dưới bụi cây, có đũa gào lên hai tiếng vĩnh biệt “Má ơi”. Có đũa chưa chết hẳn, nó van xin: Ông thầy có thương em thì xin bắn một phát vào tim em. Đại bàng run tay, đại bàng phẫn uất: Dù mẹ mày, rán chút xíu đi con, thằng cứu thương đang tới, mày nghe tiếng phần phật của cánh quạt trực thăng không?

Chỉ là liều thuốc an thần, giúp nhau có khi phải tìm cách đối gạt nhau. Muôn đời trực thăng không bay về phương ấy. Nhận lệnh phi trình đổi hướng, bỏ rơi những đồng đội đang kêu trời không thấu ở vùng địa đầu. Thủy quân lục chiến rút lui, mặt trận phía Bắc bỏ ngõ. Tiểu đoàn xốn xác. Tôi hỏi anh em, bọn bây tính sao? Đũa nào bỏ chạy xin hãy để lại súng đạn cho tao. Chẳng những đi mạng không, có đũa cản tắc tự trút bỏ quân phục trên đường, lộ bày cái hình nhân lạnh lặn từ thuở mẹ sinh ra làm người. Nhưng dưới con mắt đồng đội, thằng người đang chạy chẳng dám quay đầu kia nào khác gì một con thú tật nguyện. Nhân danh một tiểu đội trưởng, giờ đây tôi chẳng có quyền trách cứ anh em, tôi chỉ hy vọng anh em nên hành xử như cách thế của một người lính, dù cho người lính ấy đã buông súng. Anh em còn điều gì chưa hoàn thành thì cứ việc quay lưng đi lo cho xong chuyện.

Nắng nổi lẩn trốn trong mây dày nhưng bầu trời lúc ấy nóng bức. Màu xám của nó thường hằng chứa đựng những bất toàn khô kiệt. Đổ xuống từ lộ luồng gió lạ từ hướng Tây Bắc tràn về chen cài tiếng hò reo tuồng bất tận. Có ba người lính chịu ở lại bên tôi, ngạc nhiên thay một trong ba là thằng đã có vợ con.

Tao nghĩ mày nên đi vào trông tìm vợ con thất lạc thì đúng đắn hơn. Không, tôi quyết định ở lại. Tôi muốn chứng minh cho vợ con tôi hiểu, tôi là đứa biết ăn xem nòi ngòi xem hướng. Còn mày? Tôi hỏi đứa trẻ nhất. Nó hást mặt lên: Quân trường dạy tôi chữ huynh đệ chi binh. Đã xem nhau là anh em, em không thể bỏ anh cô đơn ở đây được. Mày có đọc truyện Tàu không? Chưa thấy quan tài chưa đổ lệ? Nhưng truyện Tàu cũng ghi câu, có phúc cùng mang có hoạ cùng gánh.

Tôi ôm ba thằng đệ tử lạc loài. Tôi nói, đây mới đúng nghĩa của chữ huynh đệ, anh em trong nhà có khi còn muối mặt chơi nhau, bôi xoá ân tình. Bắc quân lộ diện hăm hở đi trên quốc lộ thênh thang chẳng rào cản. Chúng tôi ngồi xuống quây quần tạo thành một vòng tròn liền lạc. Một thằng chửi ù má mày. Một thằng kêu Amen. Một thằng niệm A di đà Phật. Và một thằng tôi thì thảm Vĩnh biệt. Trái lựu đạn rút chốt, mở vệt bung ra. Bốn đứa nhắm mắt đợi tử thần kêu tiếng trời long đất lở.

Hồ Đình Nghiêm